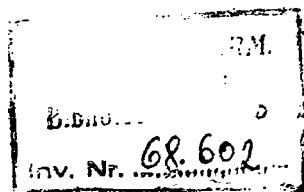

EXTRAS DIN ANUARUL INSTITUTULUI DE ISTORIE NAȚIONALĂ

VOL. VIII. SIBIU 1941.

O LĂMURIRE ASUPRA DATEI NAȘTERII LUI IOAN PIUARIU-MOLNAR

Toți autorii cari s'au ocupat cu biografia lui Piuariu, dau drept an al nașterii sale 1749. Într'o lucrare (*Date nouă pentru biografia lui Ioan Molnar-Piuariu*, Clujul Medical, VI—1925), am afirmat că în lista lojei francmasonice din Sibiu se găsește anul nașterii 1741 și am dat următorul argument pentru probabilitatea lui: Dacă Piuariu s'ar fi născut în 1749, el ar fi ajuns în 1771 (când se credea — greșit — că a fost numit oculist al țării; numirea s'a făcut, după cum a stabilit domnul prof. I. Lupaș la 1939, abia în 1777), uimitor de tânăr, cu 22 de ani, la o funcție medicală foarte înaltă. Dacă am accepta însă anul 1741, atunci începutul ascensiunii în cariera sa ar fi căzut în anul al 30-lea al vieții sale, ceea ce ar fi mult mai probabil. În lucrările mele de mai târziu am rămas până de curând pe lângă anul 1741. Părerea mea se bazează pe următoarea informație, primită într'o scrisoare din 21 Septemvrie 1924 dela regretatul director al Muzeului Brukenthal, profesorul *Mihail Csáki*: „Molnar Johann, k. k. bestellter Oculist für Siebenbürgen, geb. in Zood 1741, griech. Confession". Având acum ocazie să cercetez în original arhivele lojei sibiene, păstrate la Muzeul Brukenthal, am constatat că informația dată de profesorul Csáki a fost luată din protocolul lojei pe anii 1767—1790 (volum manuscris în 8° mare, legat în piele), care se păstrează în convolutul „Archivalien der Hermannstädter Freimaurerloge zu den 3 Seeblättern", tomul II, „Listen der Mitglieder". Aici se găsesc la poziția 106 datele amintite. Anul nașterii (rubrica III) e dat cu 1749 *nu*

1741. Este deci evident că profesorul Csáki a greșit cifra când a transcris datele. Pe această eroare s'au bazat presupunerile mele, — în fond, după cunoștințele noastre din 1925, foarte plauzibile, totuși greșite. Și în lista lojei din 1784 (tipărită) și 1785 (manuscrisă, poziția 62), găsim anul 1749. Deci acesta este fără îndoială adevăratul an al nașterii lui Piuariu, care, oricât de umilitor ar părea, mulțumită personalității sale excepționale, își terminase studiile foarte tânăr, și își începuse cariera strălucită în 1777¹⁾, cu 28 de ani, într'o etate când alții tocesc încă băncile universității!

Universitatea Cluj-Sibiu.
Institutul de Istoria Medicinii.

Valeriu L. Bologa

La pag. 383, rândul 7, în loc de *umilitor* se va ceti *uimitor*.

¹⁾ Cf. pentru stabilirea exactă a acestei date, I. Lupaș: *Doctorul Ioan Piuariu*, în Mem. Ist. Ac. Rom. III, 21, București, 1939, pag. 659.

A. /